

Değişmeyi ve oluşu yadsıyan görüşü, birtakım aşilamaz güçlülere yol açmış olan ünlü doğa filozofu.

Parmenides'e göre, evrende değişen hiçbir şey yoktur. Gerçeklik mutlak anlamda birdir, kalıcıdır, süreklidir, yaratılmamıştır, yok edilemez; o ezeli ve ebedidir; onda hareket ve değişme yoktur. Parmenides bu sonucu şöyle bir akilyürütme çizgisiyle elde etmiştir: Var olan herşeyi gerçeklik, Varlık olarak niteleyelim. Varlık varlığa nereden gelmiştir? Burada iki alternatif vardır: Varlık varlığa ya varlıktan (yani, varolan bir şeyden) ya da yokluktan (yani, var olmayan bir şeyden) gelmiş olabilir. İkinci alternatif, tüm Yunanlı filozoflar gibi, Parmenides için de kabul edilemez olan bir alternatiftir, çünkü Yunanlılara göre, hiçten hiçbir şey çıkmaz. Birinci alternatif söz konusu olduğunda ise, Varlığın yaratılmamış olduğu sonucu çıkar, çünkü O varlığa kendisinden gelmiştir. Yani kendi kendisiyle aynıdır.

Varlığın, Parmenides'e göre, parçaları da yoktur. Öte yandan, Varlığın hareketsiz olduğu da söylenmelidir. Öyleyse, Varlık hakkında, O'nun var olduğu dışında hiçbir şey söylenemez. Varlık hareket edemez, değişmez, çok olamaz, zira hareket eder, değişir ve çok olursa, var olmayan bir şey, yani yokluk haline gelir. Varlığın var olmak dışında hiçbir özelliği yoktur. Nitekim Parmenides, özdeslik ilkesine dayanarak, yalnızca 'Varlık vardır, yokluk ya da var olmayan var değildir' demiştir.

Parmenides Varlıkla ilgili değişmezlik öğretisinin bir sonucu olarak, içinde yaşadığımız dünyanın gerçek olmadığını, gerçekten var olmayıp, yalnızca bir görünüş olduğunu öne sürer. O, Varlığın bir parçası olmadığı için, var değildir ve yalnızca bir görünüş ya da aldatıcı bir dünyadır. Parmenides'in gerçeklik ve görünüşten oluşan ontolojik nitelikli ayrımına, akıl ve duyulardan oluşan epistemolojik nitelikli ayrımı karşılık gelmektedir. Ona göre, duyuların tanıklığına güvenmek, bizi görünüşler dünyasına, değişmenin gerçek olduğu sonucuna götürür. Oysa, aklın sesini dinlemek bizim gerçek Varlığa yönelmemizi, gerçek Varlığı temaşa etmemizi sağlar